

Motion till riksdagen 2025/26:3747

av **Catarina Deremar m.fl. (C)**

Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen anvisar anslagen för 2026 inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid enligt förslaget i tabellen i motionen.

Motivering

Kultur, media, idrott och civilsamhälle behöver finnas tillgängligt för alla i hela landet. Alla dessa områden har stor betydelse för att ta tillvara och säkra möjligheterna till ett starkt demokratiskt samhälle. Staten behöver här bidra med att skapa goda förutsättningar. Hur deltagande kan värnas för framför allt barn och ungdomar på dessa områden behöver följas noga.

Kultur i hela landet

Alla, oavsett bostadsort, bakgrund, funktionsnedsättning eller livssituation, ska ha möjlighet att delta i ett kulturliv som rymmer både professionellt skapande och amatörers skapande. Kultur stärker självförtroendet och gör att fler tar tillvara yttrandefriheten. Det i sin tur stärker delaktigheten och demokratin i vårt samhälle. Ett brett och fritt kulturliv i hela landet underlättar för alla att kunna ta del av det.

För att lyfta kulturlivet i hela landet vill Centerpartiet stärka och utveckla kultur-
samverkansmodellen, i syfte att regionerna ska få ett större inflytande. Vi vill också att regionerna, i samverkan med den nationella nivån, tar fram en nationell kulturplan. Ytterligare ett sätt att stärka kulturlivet i hela landet är att inrätta ett system för ett nationellt kulturhuvudstadsår, då en ny svensk stad vartannat år får statusen nationell kulturhuvudstad. Då kan också mindre städer få uppmärksamhet och chans att visa upp och särskilt utveckla sitt kulturliv. De nationella kulturinstitutionerna måste också sprida sin verksamhet i hela landet.

Kulturen blir friare om den står på fler ben. Offentlig finansiering behövs i många fall och kan och bör ofta inte ersättas. Men vi vill samtidigt förbättra möjligheterna till privat finansiering. Vi har sedan tidigare lagt förslag om att underlätta kultursponsring, sänka dansbandsmomsen, införa avdragsrätt för företag vid förstahandsinköp av konst med mera. Det finns behov av ytterligare åtgärder på detta område som kan bidra till en bredare finansiering av kulturen.

Tillgång till allsidig och oberoende nyhetsbevakning

Tillgången till en allsidig och oberoende nyhetsbevakning och opinionsbildning i hela landet måste säkras. Särskilt viktigt är att det finns förutsättningar för lokal nyhetsbevakning vilket är av stor betydelse för en fungerande demokrati.

Public service spelar en stor roll för speglingen av hela landet och behövs sida vid sida med de privata aktörerna för att vi ska ha en mångfald av perspektiv. Ett fortsatt brett uppdrag för public service är centralt för att utbudet fortsatt ska vara relevant för en bred publik. Den bredden ger också en igenkänning och gör att fler kan hitta till public service vid exempelvis en kris, då det är extra viktigt att kunna söka sig till en tillförlitlig källa. Då är det också viktigt med en tillräcklig finansiering som gör det möjligt att upprätthålla och utveckla verksamheten över tid. Därför behövs också breda överenskommelser om sändningstillstånd för att säkra den oberoende ställning som public service behöver ha.

Stärkt civilsamhälle

Civilsamhället behöver vara tillgängligt för alla i hela landet. Det behövs för att ta tillvara och säkra möjligheterna till ett starkt demokratiskt samhälle. Inom exempelvis idrotten, friluftslivet och folkbildningen finns stor förmåga att skapa en grogrund där människor kan stärkas och utvecklas. Dessa organisationer och föreningar bidrar dessutom till verklig integration när människor möts utifrån intresse och delar erfarenheter. Centerpartiet vill skapa bättre förutsättningar för civilsamhället att utveckla sin verksamhet. För att åstadkomma detta bör det vara en högre andel grundstöd i statens bidrag. Studieförbunden, som bland annat bidrar till kultur i hela landet med exempelvis replokaler där unga kan utvecklas inom musiken, måste värnas. Därför föreslår Centerpartiet ytterligare resurser till studieförbunden. Centerpartiet föreslår i denna budgetmotion ökat stöd till allmänna samlingslokaler, som är en del av infrastrukturen för mötesplatser i hela landet. Idrott är den största folkrörelsen i Sverige och har mycket att ge i form av hälsa och samvaro. Idrotten behöver bli tillgänglig för fler. Inom folkhögskolan finns också möjlighet till utbildning som rustar för arbetsmarknaden. Dessa är exempel på civilsamhällets verksamheter. Staten behöver bidra genom att skapa goda förutsättningar.

Idrotts- och friluftsliv tillgängligt för alla

Idrotts- och friluftslivet har mycket att erbjuda i form av hälsa, livsglädje och samvaro. Ökad fysisk aktivitet är avgörande för bättre folkhälsa och påverkar den enskildes hälsa i positiv riktning. Idrott spelar en viktig roll inte minst för lokal sammanhållning och

engagemang, för en lyckad integration och som en gemensam arena på tvärs av socioekonomiska skillnader.

Centerpartiet vill främja ett brett idrottsliv i hela landet, där både traditionella och nya sporter – även digitala – blir tillgängliga för fler. Det handlar om jämlikhet, delaktighet och att skapa möjligheter oavsett var man bor.

Idrotten och friluftslivet har också stora möjligheter att bidra till politiska mål såsom en levande landsbygd, barn och ungas hälsa, ökad trygghet i socioekonomiskt utsatta områden, minskad ofrivillig ensamhet bland äldre, bättre integration samt folkhälsa. Centerpartiet föreslår ett särskilt stöd om 50 miljoner kr till idrotten i utsatta områden samt 75 miljoner kr till barn och ungas idrottande.

Friluftslivet stärker såväl hälsa och gemenskap som beredskap. När fler får tillgång till natur och vandringsleder får vi ett friskare, tryggare och mer robust samhälle. Vi stärker därför medlen till friluftslivet. Vi vill samtidigt stärka kunskapen om allemansrätten och underlätta för friluftsrörelserna att verka. Friluftslivet behöver också få långsiktigt stabila ramvillkor och aktivt bidra till att stärka beredskapen i hela landet.

Idrott är bra för både det fysiska och det psykiska välbefinnandet. Det är därför viktigt att ta reda på orsakerna till att flickor slutar att idrotta tidigare, så att effektiva åtgärder kan sättas in. Det är viktigt att Riksidrottsförbundets jämställdhetsarbete kan fortsätta så att pojkar och flickor kan idrotta på samma villkor.

Personer med funktionsnedsättning idrottar i lägre utsträckning än andra. Vi vill tillsammans med idrotten och funktionshindrarna ta fram en konkret plan för att undanröja praktiska och strukturella hinder för deltagande i parasport på olika nivåer. Centerpartiet föreslår en särskild satsning om 50 miljoner kronor för att främja en jämlik och jämställd idrott. Satsningen inkluderar riktade medel till parasport, som kan gå till anpassade anläggningar, hjälpmedel och ledarutbildning. Det är en rättvisefråga. Idrotten ska vara för alla.

Utformningen av statens idrottsanslag bör ses över för att göra resultaten mer klara beträffande tillgänglighet till idrott för barn och ungdomar ur bland annat jämställdhets-, jämlikhets- och funktionsnedsättningsperspektiv.

Sverige har också en viktig roll att spela i kampen mot dopning inom idrotten. Insatserna som genomförs inom idrotten med statligt stöd är av betydelse både för folkhälsan och för att upprätthålla världsantidopningskoden. Regeringen bör ta initiativ till att fler myndigheter och civilsamhällesaktörer kan bidra till att stärka och vidareutveckla antidopninginsatser, både i och utanför Sverige.

I samband med att spelskatten höjs anser Centerpartiet att det vore klokt att se över enhetligheten i skatten på spel, med särskild inriktning på att sänka skatten för trav och relaterade verksamheter och höja den på exempelvis nätcasinoverksamhet.

När Sverige tar medaljer i OS och Paralympics samlas hela landet i stolthet och gemenskap, samtidigt som människor i nästa generation inspireras att själva börja idrotta.

Elitidrotten spelar en viktig roll för att motivera barn, unga och vuxna till att själva börja träna eller delta i organiserad idrott och för att motivera till frivilliga insatser i idrottsföreningar. Elitidrottens förutsättningar och samlade resurstilldelning behöver ses över och förbättras i takt med förändringar i omvärlden. Vi ökar därför medlen till elitidrotten med 50 miljoner kronor. För att svensk elitidrott ska kunna vara internationellt konkurrenskraftig vill vi stärka den ekonomiska tryggheten och socialförsäkringsskyddet för elitidrottare.

Vuxenutbildning

Våra yrkesliv blir längre. För att fler ska kunna och vilja arbeta längre tid måste det bli lättare att byta karriär senare i livet. Vi vill ha en vuxenutbildning som gör det lätt för människor att läsa in behörighet till yrkeshögskola och högskola. Det ska även vara lättare att komplettera sina studier eller satsa på yrkesinriktade utbildningar senare i yrkeslivet. Yrkesutbildningarna passar både för personer som precis gått ut gymnasiet och för dem som vill komplettera sin tidigare utbildning efter att ha arbetat i många år. Utbildningarna utvecklas i samarbete med näringslivet och är anpassade efter de behov som finns på arbetsmarknaden. Många får jobb kort tid efter utbildningen.

Det måste bli lättare att byta spår under sitt arbetsliv. Vi vill att yrkeshögskolan byggs ut och antalet korta kurser blir fler. För dem som läst ett högskoleförberedande program i gymnasieskolan måste det bli lättare att läsa in behörighet till yrkes-högskolan. Fler måste också få tillgång till yrkesinriktade kurser, för att kunna komplettera en tidigare utbildning. Det är viktigt med utökat antal platser på yrkesvux så att fler kan studera, och att utbildningarna i större utsträckning utformas tillsammans med näringslivet. Utbildningarna måste också ges längre planeringsförutsättningar och antagningsreglerna ses över.

Folkhögskolorna har stor frihet att utforma sina kurser utifrån den profil som skolan har. Det gör att det är lättare för kursdeltagarna att utforma sin utbildning efter de behov, intressen och förkunskaper som varje elev har, genom både korta och långa utbildningar. Vi vill underlätta ytterligare för folkhögskolorna att vara en del av människors livslånga lärande.

Anslagsförslag för 2026 för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Statens kulturråd	83 206	−400
1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete	501 582	±0
1:3 Skapande skola	226 464	±0
1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet	44 153	±0
1:5 Stöd till icke-statliga kulturlokaler	9 753	±0
1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet	1 692 255	±0
1:7 Myndigheten för kulturanalys	20 616	−100
2:1 Bidrag till Operan och Dramaten	802 500	±0
2:2 Bidrag till vissa scenkonstinstitutioner	358 244	±0
2:3 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål	249 098	±0
2:4 Statens musikverk	113 346	−1 900
3:1 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter	233 678	±0
3:2 Myndigheten för tillgängliga medier	151 335	−900
3:3 Institutet för språk och folkminnen	78 893	−300
4:1 Konstnärsnämnden	25 302	−100
4:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer	570 530	±0
5:1 Riksarkivet	618 945	−2 100
6:1 Riksantikvarieämbetet	341 359	−1 100
6:2 Bidrag till kulturmiljövård	299 782	±0

Anslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
6:3 Kyrkoantikvarisk ersättning	490 000	±0
6:4 Bidrag till arbetslivsmuseer	8 000	±0
7:1 Centrala museer: Myndigheter	1 612 476	−7 500
7:2 Centrala museer: Stiftelser	284 714	±0
7:3 Bidrag till vissa museer	82 218	±0
7:4 Forum för levande historia	65 842	−500
7:5 Statliga utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål	80	±0
7:6 Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön	42 518	±0
7:7 Bidrag till bild-, form- och slöjdområdet	53 708	±0
8:1 Stöd till trossamfund	82 000	±0
9:1 Filmstöd	555 444	±0
10:1 Sändningar av TV Finland	9 574	±0
10:2 Forskning och dokumentation om medieutvecklingen	3 592	±0
10:3 Avgift till Europeiska audiovisuella observatoriet	733	±0
10:4 Stöd till taltidningar	43 406	±0
11:1 Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor	87 533	−300
11:2 Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet	240 680	±0
11:3 Särskilda insatser inom ungdomspolitik	2 000	±0
12:1 Stöd till idrotten	2 152 811	225 000
12:2 Bidrag till allmänna samlingslokaler	52 164	50 000
12:3 Stöd till friluftorganisationer	109 785	25 000
12:4 Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer	15 000	±0
12:5 Insatser för den ideella sektorn	223 758	−15 000
12:6 Stöd till plats för idrott	250 000	±0
13:1 Statsbidrag till studieförbund	1 496 023	500 000
13:2 Statsbidrag till folkhögskolor	2 521 760	±0
13:3 Bidrag till tolkutbildning	57 331	±0
13:4 Särskilt utbildningsstöd	268 158	±0
14:1 Spelinspektionen	104 855	−500
Summa	17 337 204	769 300

Centerpartiet gör en större satsning än regeringen på idrott, vilket höjer anslagen under 12:1 med 225 miljoner kr årligen 2026–2028 och detta bör särskilt riktas till elitidrottens förutsättningar, jämlik idrott, insatser för idrott i utsatta områden samt barn och ungas idrottande. Vi ser ett stort värde i att stötta bygdegårdar och samlingslokaler för civilsamhället i Sverige och höjer anslagen under 12:2 med 50 miljoner kr årligen 2026–2028. Vi ökar stödet till friluftorganisationer, vilket ökar anslagen under 12:3 med 25 miljoner kr årligen 2026–2028. Vi avvisar regeringens tidigare satsning för den ideella sektorn, vilket minskar anslagen under 12:5 med 15 miljoner kr årligen 2026–2028, vilket är för finansiering av reformer. Vi vill öka anslagen under 12:6 med 150 miljoner kr 2028, för fler idrottsanläggningar i hela landet. Centerpartiet anser att det är fel av regeringen att skära ned på statsbidrag till studieförbund. Vi vill återställa finansieringen, vilket ökar anslagen under 13:1 med 500 miljoner kr årligen 2026–2028. Till följd av ett större produktivitetsavdrag sänker Centerpartiet den pris- och löne-

omräkning som görs avseende myndigheternas förvaltningsanslag och investeringsanslag med 25 procent vilket får effekt på samtliga myndigheter.

Catarina Deremar (C)

Anne-Li Sjölund (C)

Rickard Nordin (C)